

for nogle Beboere derovre fremdraget dette Spørgsmaal — glædede mig i høj Grad, og hvis Ministeren virkelig vil lade Handling følge paa Ordene her, vil jeg haabe, at vi komme til et Resultat, som maaste de paagældende kunne være tjente med. Jeg vil dog gøre et Par Bemærkninger for at pointere, hvad det egentlig er, det efter min Mening gælder om at saa undersøgt, for der forekommer det mig, at den højtærede Minister, navnlig over for det første Andragende, var noget i Misforstaaelse. Sagen er den, at det ikke alene er det, de Folk flage over, at de tro, de have faaet en Skyld sætning, som er for stor og ikke er billig efter den Skyldsætning, de havde før, men ogsaa, at de have mistet nogle Rettigheder, som de havde før 1864 som tilhørende Enklaverne, for hvilke de ingen Erstatning have faaet. Det er den anden Side af Sagen, og den skal jeg ikke forbyde mig i. Det er ved disse indirekte Undersøgelser kommet frem. Men naar der saa svares: Hvorfor kom de ikke i den Tid, da de havde lovlig Ret dertil, frem med deres Klager og Krav? Saa skal jeg blot minde den højtærede Indenrigsminister om, hvad jo for øvrigt alle Danste, som have levet paa den Tid, vide, at i Aarene lige efter Fredsslutningen var det en levende Tro i det danske Folk og ikke mindst hos dem, der boede paa Grænsen, at denne Grænse vilde snart blive flyttet. I 1866 kom saa Pragerfreden med sin § 5, og den førte et fornyet Liv med sig til Haabet om, at det kun var et Tidsspørgsmaal, naar Grænsen vilde blive flyttet. Man blev endnu mere vis paa, at det ikke vilde vare længe, før de danske Slesvigere kom tilbage til Kongeriget osv. osv. Det var den naturlige og virkelige Anledning til, at disse Folk ikke straks kom med deres Klager. De mente, at det kun var midlertidigt, at denne Grænse var sat. Det er altsaa deres Undskyldning for, at de ikke kom frem med deres Klager tidligere. Jeg haaber nu, at den ærede Minister vil lade en saadan Undersøgelse foregaa, og jeg tror, at han har Ret i at sige, at det er et indviklet Spørgsmaal, og at der maa kræves særlige Kvalifikationer til at undersøge dette Forhold. Det samme sagde for øvrigt ogsaa den højtærede Finansminister til os i Udvalget. Jeg tror imidlertid, at det er muligt at komme til Ende med en saadan Undersøgelse, men jeg mener, at hvis man lader Aarene gaa, vil det blive endnu vanskeligere, end det er nu. Vi have jo her i Salen vor højtærede Formand, og jeg tror, at han, der længe har levet der nede ved Grænsen og været Rigsdagsmand fra den Del, som er

gaaet tabt, og har et Kendskab til de slesvigste Forhold som faa, han maatte kunne raadspørges. Vi have jo ogsaa endnu et Medlem af Højesteret, som har været Medlem af dette Ting, og han skal, efter hvad der er blevet meddelt mig, være en af de faa, som har Kendskab til disse slesvigste Forhold. Begge de Mænd, jeg har nævnt, ere jo ældre Folk, og jeg siger derfor: Lad os bruge Tiden, medens vi have dem, senere kan det maaste blive saa godt som umuligt at komme til Vunds i disse Sager. Derfor er det mit Haab, at den ærede Minister vil lade Handling følge paa Ordene og lade denne Sag grundig undersøge af Folk, som kende Forholdene. Hvis det saa skulde vise sig, at disse Folk der nede ved Grænsen ikke have Ret, maa de naturligvis finde sig i, at der ikke tages Hensyn til dem, men hvis det viser sig, at de have Ret, tror jeg ogsaa, at den ærede Ordfører vil være enig med os andre i, at saa vil der for Fremtiden ikke blive Fare for, at disse Andragender paa ny skulle komme frem. Det er altsaa, hvad jeg har at bemærke angaaende dette Andragende.

Om det andet Spørgsmaal vil jeg sige, at hvis jeg havde været vidende om det, jeg nu ved angaaende dette Andragende, vilde jeg vistnok have opfordret det ærede Finansudvalg til at optræde lidt skarper i Favør af de paagældende Andragere, end det har gjort. Jeg staar her med Fredstraktaten af 1864 i Haanden, og jeg udbeder mig den højtærede Formands Tilladelse til at oplæse Artikel VII af denne Fredstraktat, thi det forekommer mig, at denne Fredstraktat hjemler Beboerne noget, som jeg hidtil ikke har vidst, var hjemlet dem. Jeg tror, at det i alt Fald er hævet over enhver Tvivl for de gamle Bønderes Vedkommende, og vi have jo en hel Del gamle Bønder, som i 1864 fik deres Gjendomme skilte ved Fredsslutningen. Jeg skal minde den ærede Minister om — jeg retter ikke nogen Bebrejdelse imod den ærede Minister, han har stillet sig saa velvillig, som han kunde — at vi have haft fire Møller liggende langs Grænsen, hvoraf jeg tror de tre ligge i den Kreds, som det ærede Medlem fra Bønsild repræsenterer, og een laa i min Valgfreds. Disse Møller, som laa lige ved Grænsen og malede ved Vandet i Kongeaalen, bleve mærkelig stillede, da Freden kom og senere den tyfte Toldlov, hvorved der blev lagt Told paa Indførsel af Korn. Netop denne Toldlovs Fremkomst havde til Følge, at de klagede til Staten, og at Staten laante dem rentefrit en hel Del Penge. Bagefter ere disse Penge gaaede over til at blive Pensioner for de vedkommende Møllere, fordi